

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1157/2022
13.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Босин, адвокат из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Стојан Печек, адвокат из ..., против туженог ЈП за превоз путника у друмском саобраћају „Аутопревоз“ из Кикинде, чији је пуномоћник Младен Иветић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1362/21 од 15.12.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1362/21 од 21.02.2022. године, у седници одржаној 13.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1362/21 од 15.12.2021. године, исправљена решењем истог суда Гж1 1362/21 од 21.02.2022. године, у обавезујућем делу и у делу одлуке о трошковима парничног поступка тако што се одбијају тужбени захтеви тужилаца којима су тражили да суд туженог обавезе да им, на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад за период од октобра 2013. године до октобра 2016. године, исплати износе и то: тужиоцу АА 64.048,92 динара, са законском затезном каматом на месечне износе која доспева на начин наведен у ставу другом изреке; тужиоцу ББ 41.133,59 динара, са законском затезном каматом која доспева на начин наведен у ставу петом изреке, а тужени обавезује да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка и то тужиоцу АА од 153.784,00 динара, а тужиоцу ББ од 166.908,40 динара, оба износа са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против потврђујућег дела пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1362/21 од 15.12.2021. године, исправљене решењем истог суда Гж1 1362/21 од 21.02.2022. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом солидарно накнаде трошкове ревизијског поступка од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди П1 199/19 од 12.02.2021. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужилаца делимично усваја. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу АА из ... исплати износ 84.551,16 динара на име главног дуга, као и трошкове поступка у износу од 153.784,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ББ из ..., исплати износ од 79.018,74 динара, на име главног дуга и трошкове поступка у износу од 166.908,40 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је вишак тужбеног захтева тужиоца АА преко досуђених 84.551,16 динара до тражених 175.000,00 динара, са законском затезном каматом на месечне износе од по 5.300,00 динара почев од доспелости до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је вишак тужбеног захтева тужиоца ББ преко досуђених 79.018,74 динара до тражених 120.152,33 динара, са законском затезном каматом на појединачне износе од доспелости до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 1362/21 од 15.12.2021. године, која је исправљена решењем истог суда Гж1 1362/21 од 21.02.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојио жалбе тужилаца, делимично је укинуо пресуду Основног суда у Кикинди П1 199/19 од 12.02.2021. године, у одбијајућем делу и у делу одлуке о накнади трошкова парничног поступка и пресудио тако што је, ставом другим изреке, обавезао туженог да тужиоцу АА на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад за период од октобра 2013. године до октобра 2016. године, на име главног дуга, поред досуђених 84.551,16 динара, исплати још 64.048,92 динара, као и затезну камату која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је приговор пребијања туженог према тужиоцу АА у износу од 53.081,15 динара, са затезном каматом од 01.03.2017. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 319.881,00 динар, са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ББ на име неисплаћене увећане зараде за прековремени рад за период од октобра 2013. године до октобра 2016. године, на име главног дуга поред досуђених 79.018,74 динара, исплати још 41.133,59 динара, као законску затезну камату која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом шестим изреке, одбијен је приговор пребијања туженог према тужиоцу ББ у износу од 26.835,07 динара, са затезном каматом од 01.03.2017. године до исплате. Ставом седмим изреке тужени је обавезан да тужиоцу ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 299.090,00 динара, са затезом каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом осмим изреке у преосталом делу је одбијена жалба тужиоца АА и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу захтева за исплату затезне камате на досуђене појединачне месечне износе од последњег дана у наредном месецу за претходни месец и за исплату главног дуга, преко укупно досуђеног износа од 148.600,08 динара до траженог износа од 175.000,00 динара са затезном каматом која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом деветим изреке, у преосталом је одбијена жалба тужилаца ББ и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу захтева за исплату затезне камате на досуђене појединачне месечне износе од последњег дана у наредном месецу за претходни месец. Ставом десетим изреке, одбијена је жалба туженог и и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу тужбеног захтева за исплату главног дуга. Ставом једанаестим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу АА накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 37.424,00 динара. Ставом дванаестим изреке,

тужени је обавезан да тужиоцу ББ накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 35.590,00 динара.

Против обавезујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију у смислу одредбе члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду, у побијаном делу, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 10/23), и утврдио да је ревизија туженог делимично основана а делимично недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији указује на противречност између онога што су у разлозима пресуде наводи и „онога што је у поступку утврђено“, што је садржај битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави у смислу одредбе члана 407. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог на пословима возача аутобуса. Закљученим уговорима о раду није регулисано радно време, али је уговорено право на одмор у току дневног рада, дневни одмор и недељни одмор, као и право на увећану зараду за прековремени рад (30% од основице). У спорном периоду код туженог су били у примени Колективни уговори из априла 2013. године и августа 2015. године, са идентичним одредбама у погледу регулисања радног времена које је 40 часова недељно као и о прековременом раду. У спорном периоду тужиоци су радили у континуитету шест дана у недељи, након чега су имали одмор у трајању од 24 сата, а затим су поново радили 6 дана у недељи и имали одмор у трајању од 48 сати. Радно време возача евидентирано је на основу интерних упустава из априла 2012. године и јуна 2013. године, према којима се за присутност на раду возача аутобуса уносило само време поласка и повратка са вожње. Време које возач проводи на припремама за вожњу аутобуса пре почетка вожње, током ког се налазио на свом радном месту, и био на располагању туженом, тужени не евидентира већ компезује кроз време које запосленима признаје као рад у паузама које трају до два сата. Такође, тужени је на основу евиденције о часовима прековременог рада тужиоце водио као да користе слободне дане и обрачунавао им зараду као да су радили осам часова. У спорном периоду зарада је тужиоцима исплаћивана у висини минималне бруто зараде прописане законом која се множила коефицијентом посла. У паузама дужим од два сата тужиоци су били слободни, могли су да напусте седиште туженог, ако нису имали линије за вожњу. Тужени је водио евиденцију о укупним оствареним часовима у односу на месечни фонд часова и на крају сваког месеца исказивао укупно стање више или мање остварених часова. У платним листама нису приказивани часови прековременог рада. Обрачун зараде вршен је у висини месечног фонда часова а тужиоцима су исплаћивани додаци за рад на дане празника, рад ноћу и рад недељом. У основном налазу и мишљењу судски вештак економско-финансијске струке је у првој варијанти налаза приказао број остварених часова рада тужилаца од почетка прве

вожње до завршетка последње вожење, без умањења, ако су паузе између вожње трајале дуже од два часа тако што су и те паузе рачунате у радно време. У другој варијанти судски вештак је исказао број остварених часова рада тако што је у часове рада обрачунао додатно и пола часа пре почетка прве вожње.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да би тужиоцима, поред ефективних сати рада које проводе у вожњи требало да се у сате рада рачунају и паузе до два сата које они проводе у евентуалном чекању и 15 минута пре почетка прве вожње која је потребна за припрему за вожњу, односно улазак путника. У паузама до два сата које су приказиване тужиоцима, по мишљењу првостепеног суда покривено је и евентуално време дуже од 15 минута пре почетка прве вожње па је због тога тужиоцу АА досуђена разлика зарада од 84.551,16 динара а одбијен вишак тужбеног захтева до тражених 175.000,00 динара. Тужбени захтев тужиоца ББ је делимично усвојен до износа од 79.018,74 динара имајући у виду мањак остварених сати, у спорном периоду, и слободне сате рада које је тај тужилац користио кроз коришћење слободних дана, док је вишак тужбеног захтева одбијен, а све на основу опредељеног захтева тужилаца. Првостепени суд је закључио да тужиоцима не припада накнада зараде на име прековременог рада за паузе између две вожње у трајању дужем од два часа, јер се оне по одредбама Закона о радном времену посаде возила у друмском превозу („Службени гласник РС“ бр. 96/15), не сматрају временом које се урачунава у радно време.

Другостепени суд је, након одржане расправе, првостепену пресуду делимично укинуо у одбијајућем делу и у делу одлуке о трошковима парничног поступка, док је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу тужбеног захтева, па је туженог обавезао да тужиоцима исплати увећану зараду за прековремени рад за период од октобра 2013. године до октобра 2016. године, налазећи да су тужиоци најмање 30 минута пре почетка прве вожње долазили на посао и да су у паузама између вожње, без обзира на њихово трајање, радили односно обављали послове везане за негу возила и осталих интервенција техничког одржавања, као и друге послове из описа свог радног места, а који су имали за циљ да се осигура безбедност возила, терета и путника или да се задовоље законске или друге обавезе директно везане за превозни процес та да, за време чекања на следећу вожњу нису слободно могли да располажу својим временом.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, при одлучивању обавезујућим делом своје пресуде, погрешно применио материјално право, а тужени основано на то у ревизији указује.

Закон о радном времену посаде возила у друмском превозу и тахографима („Службени гласник РС“ бр. 96/15), важећи у спорном периоду, прописује шта се сматра дневним и недељним временом управљања возилом и колико оно изузетно може да се продужи (члан 5.). Одредбом члана 6. став 1. тог Закона, регулисано је право на паузу тако што возач након периода управљања возилом од 4 часа и 30 минута мора да користи непрекидну паузу од најмање 45 минута, осим ако не започиње са коришћењем дневних или недељних одмора, с тим што се пауза из става 1. овог члана у смислу става 2. не урачунава у радно време. На основу одредбе члана 7. истог Закона, регулисани су одмори у току дневног дана тако што члан посаде возила, најкасније након шест часова непрекидног рада, мора да прекине радно време одмором у току дана који траје најмање 30 минута, ако радно време члана посаде возила траје

више од шест а мање од 9 часова, одмор у току дневног рада траје најмање 45 минута, ако радно време члана посаде возила траје више од 9 а мање од 12 часова, а може трајати најмање 60 минута ако радно време члана посаде траје више од 12 часова. Одмор у току дневног рада се може користити у више делова у трајању од најмање 15 минута, распоређених током радног времена. Одмор у току дневног рада не урачунава се у радно време (став 6.). Одредбом члана 9. Закона о радном времену посаде возила у друмском превозу и такографима, прописано је да члан посаде возила има право на одговарајућу зараду односно накнаду зараде у складу са прописима о раду односно са прописима којима се уређују плате, а за време расположивости члан посаде остварује право на одговарајућу накнаду на начин уређен прописом о раду, односно у складу са прописима којима се уређују плате по основу времена приправности.

У конкретном случају, ниједним општим актом туженог послодавца није предвиђено да се у радно време возачу рачуна и 30 минута пре прве вожње, нити је то прописано одребама Закона о радном времену посаде возила у друмском саобраћају. Основано се у ревизији указује да је одредбом члана 6. став 2. Закона о радном времену посаде возила у друмском саобраћају, прописано да се пауза из става 1. тог члана не рачуна у радно време, а да је чланом 3. став 1. тачка 39. прописано време расположивости као временски период који се не сматра радним временом, док је чланом 6. став 5. истог Закона прописано да се време расположивости може сматрати одмор у току рада који се на основу одредбе члана 7. став 6. не урачунава у радно време. Правилна примена одредби Закона о радном времену посаде возила у друмском саобраћају, као *lex specialis*-а у односу на одредбу Закона о раду, води закључку да је другостепени суд доношењем побијане пресуде којом је паузе и одморе у току дана дуже од два сата урачунавао у радно време, као и 30 минута пре прве вожње, погрешно применио материјално право. Због тога је другостепена пресуда преиначена одбијањем тужбеног затхева тужилаца у делу у ком је другостепени суд делимично укинуо првостепену пресуду, у одбијајућем делу, и обавезао туженог на предметну исплату.

Тужиоцима су признати трошкови парничног поступка на име ангажовања пуномоћника – адвоката, сразмерно њиховом успеху у парници и то: тужиоцу АА за састав тужбе и осам поднесака по 6.000,00 динара, састав жалбе од 12.000,00 динара, заступања на 11 одржаних рочишта по 7.500,00 динара и 9 неодржаних рочишта по 4.500,00 динара, као и трошкове вештачења од 52.500,00 динара и судских такси на тужбу и пресуду по 5.282,00 динара; тужиоцу ББ, на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав тужбе и осам поднесака по 6.000,00 динара, састав жалбе од 12.000,00 динара, заступање на 11 одржаних рочишта по 7.500,00 динара и девет неодржаних по 4.500,00 динара, трошкове вештачења од 32.500,00 динара и судских такси на тужбу и пресуду по 5.061,00 динар, сразмерно њиховом успеху у парници у делу у ком је другостепени суд одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу, на основу одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку и применом важеће Адвокатске и Таксене тарифе.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао дозвољеност ревизије туженог изјављене против потврђујућег дела другостепене пресуде (у усвајајућем делу тужбеног захтева) применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија туженог није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправном споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужбу ради накнаде штете тужиоци су, као формални супарничари, поднели 15.11.2016. године а вредност предмета спора је у односу на тужиоца АА 175.000,00 динара а у односу на тужиоца ББ 120.152,33 динара.

На основу одредбе члана 441. Закона о парничном поступку, ревизија је увек дозвољена у парницама о споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. Уколико се тужбени захтев односи на потраживање у новцу, што је овде случај, дозвољеност ревизије се цени на основу одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду да је ово имовинскоправни спор у ком се тужбени захтев односи на новчано потраживање у ком побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизија туженог, изјављена против потврђујућег дела побијане пресуде, није дозвољена, на основу одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 413. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени је у поступку по ревизији делимично успео, па му, сразмерно успеху припада право на накнаду трошкова тог поступка, на основу одредбе члана 153. став 2. Закона о парничном поступку. Трошкови признати туженом обухватају његове издатке на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав ревизије, према опредељеном захтеву, применом важеће Адвокатске тарифе.

На основу одредбе члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић